ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul al 56-lea — 12 Pagini

EXEMPLARUL { In ROMÂNIA 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

Nr. 113 Vineri 28 Aprilie 1939 — 12 Pagini — P IIII

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tarifui poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO-UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Crucea Roșie

Cu prilejul concentrărilor tot întinsul pământului său. s'a constatat nu numai o colaborare strânsă a factorilor indicați să activeze în asemenea împrejurări, dar și o întrecere în însuflețire și în hotărire.

Printre instituțiunile cu trecut istoric, care și-au îndeplinit misiunea cu un devotament efectiv, este și „Crucea Roșie".

Pretutindeni s'a dovedit încă odată marele folos al acestei organizațiuni, care pune în serviciul statului asistența sufletească și sanitară a maselor de române, conștiente de îndatoririle și posibilitățile lor.

Din toate părțile țării se comunică sforțările depuse de membrele „Crucei Roșii" pentru a ușura sarcinile autorităților, a contribui la sistematizarea mijloacelor de aprovizionare a concentraților, a înlesni cuartiruirile, transporturile și alte aspecte ale unor operații pe cât de vaste pe atât de complicate.

Faptul n'a surprins. El s'a produs în toate etapele evoluției neamului nostru și pe tot întinsul pământului său.

El figurează în cartea de aur a epopeei care a culminat cu înfăptuirea unității naționale, alături de cele mai glorioase manifestațiuni ale instinctului de conservare și de progres al poporului nostru.

In frunte cu Regina Elisabeta și cu Regina Maria, slăvite animatoare și întrupări ale „Crucei Roșii", sunt nenumărate femeile din toate clasele sociale cari, paralel cu vitejia soților, fraților și copiilor lor, au dovedit un eroism moral de un folos covârșitor în zilele de durere și în zilele de bucurie.

De astădată, misiunea „Crucei Roșii" s'a extins și peste marginele instituțiunei, obținând concursul altor organizațiuni pătrunse de aceleași sentimente și slujind același scop de înalt interes național.

Subliniem cu o adâncă mulțumire acest avânt, această abnegație, acest spirit de devotament spontan al femeei române în serviciul cauzei naționale.

MENTON
(COASTA DE AZUR)

de I. PANTELI STANCIU

Serviciul militar obligator în Anglia

Londra, 25 (Rador).— Corespondentul agenției „Havas" transmite:

Pe culoarele Camerei Comunelor se dă ca aproape sigur că guvernul britanic va anunța mâine în Parlament introducerea „pregătirii militare naționale obligatorii".

Londra, 25 (Rador).— **Agenția „Reuter" anunță că introducerea unor măsuri de recrutare obligatorie în Anglia este socotită ca sigură în urma consiliului de miniștri de Marți seară.**

Obligativitatea serviciului militar va fi limitată

Londra, 25 (Rador). — In cercurile parlamentare informate se afirmă că în consiliul de miniștri de Marți seara s'a hotărît să se limiteze serviciul militar obligatoriu numai la tinerii în vârstă de 18—23 de ani. Aceștia vor face un prim serviciu de patru luni, după care vor fi vărsați în armata teritorială pe o perioadă de patru ani.

Consiliul național al muncii respinge recrutarea obligatorie

Londra, 25 (Rador). — Consiliul național al muncii alcătuit din partidul laburist, partidul muncitoresc independent și congresul Trade-Unionurilor a votat astăzi o rezoluție prin care respinge recrutarea obligatorie.

In rezoluție se spune între altele: „N'avem nici cea mai mică dovadă că sistemul înregistrării voluntare ar fi dat greș în așa fel încât să se facă apel în favoarea recrutării. Recrutarea n'ar spori puterea de apărare, dar ar aduce în schimb cea mai gravă atingere unității și ar desorganiza viața economică a țării".

*

Londra, 25 (Rador). — Consiliul național laburist a adoptat o declarație în care arată că este ireductibil potrivnic introducerii serviciului militar obligator.

*

Londra, 25 (Rador). — Consiliul de miniștri ținut în cursul serii în biroul primului ministru din Camera Comunelor s'a terminat după două ore de deliberări.

In cercurile politice se atribue o importanță capitală acestei reuniuni, care s'a ocupat cu diferite chestiuni de mare importanță, între altele și cu proectul de lege privitor la „pregătirea militară națională obligatorie".

D CHAMBERLAIN IN AUDIENȚA LA REGE

Londra, 25 (Rador). — **D. Chamberlain a fost primit în audiență, în cursul serii de Marți, de către Regele George.**

VIZITA D-LUI GAFENCU LA PARIS

Ministrul de externe al României, d. Grigore Gafencu, a sosit la Paris. Este penultima etapă a călătoriei sale.

Relațiile tradiționale de prietenie dintre Franța și România, amintirea atâtor sacrificii comune din timpul marelui război, și legăturile de sânge dintre cele două popoare, au fost și vor rămâne cea mai sigură chezășie a aspirațiilor lor comune și a idealului lor de pace și libertate.

„Nici un român nu poate uita — a spus M. S. Regele Carol al II-lea, răspunzând la discursul ambasadorului Franței care a prezintat ieri scrisorile de acreditare — marea parte pe care Napoleon al III-lea, de acord cu alte Curți din Europa, a luat-o la așezarea unei Românii suverane și independente".

In această atmosferă de încredere reciprocă, vizita d-lui Gafencu în capitala Franței este de înaintе asigurată de cea mai încrezătoare primire.

Solidaritatea franco-română „nu implică nici amenințare nici exclusivism". Această precizare, făcută eri de d. Adrien Thierry în fața M. S. Regelui, caracterizează prietenia franco-română și pune în lumină, în aceste momente de încordare internațională, menirea ei pe planul politic.

Intemeiată pe identitate de aspirațiuni și de interese, solidaritatea dintre Franța și România nu urmărește de cât menținerea păcei în cadrul justiției internaționale și a independenței fiecăruia și deci, ea nu exclude pentru fiecare din cele două țări libertatea de acțiune națională în conformitate cu situația lor geografică și cu interesele lor particulare.

Istoria e martoră că această libertate n'a creiat însă niciodată un dezacord între cele două țări.

In situația actuală internațională, România nu s'a abătut de la concepția ei politică, al cărei obiect este menținerea păcii și întărirea colaborării internaționale prin respectul drepturilor fiecăruia și al independenței și integrității fiecăruia. Franța, urmărind același scop, a înțeles din primul moment această linie de conduită a României și a sprijinit-o prin propria ei acțiune.

„Decise să nu aducă nici o atingere frontierelor altora — a spus ieri d. Adrien Thierry — România și Franța sunt tot atât de ferm hotărîte să apere teritoriul lor împotriva oricărei agresiuni, din orice parte ar veni ea"

Acest imperativ comun al politicei lor externe a făcut ca și în criza internațională actuală prietenia franco română să apară ca o reală contribuție la străduințele pentru menținerea păcii europene.

Iată pentru ce, în clipa când ministrul de externe român pășește pe pământul Franței, sentimentul unanim al țării îl însoțește cu același neclintită încredere, în forța morală a Franței, cu aceiași admirație pentru creațiunile eterne ale spiritului francez și cu aceiași convingere că în lupta pentru dreptate și libertate Franța va fi totdeauna alături de poporul român.

Dacă din punctul de vedere politic se poate constata o identitate de concepție și de ideal, din punct de vedere cultural și economic cele două țări n'au încetat de a da relațiilor lor extensiunea pe care prietenia dintre ele o implică. Recentele acorduri încheiate, cultural și economic, vor înlesni dezvoltarea acestor relațiuni.

„Acordurile, cultural și economic — a spus tot ieri M. S. Regele răspunzând d-lui Thierry — pe care țările noastre le-au semnat, sunt o mărturie mai mult a prieteniei care de mulți ani leagă patriile noastre".

Vizita d-lui Grigore Gafencu la Paris, întrevederile ce le va avea cu factorii conducători ai politicii și economiei franceze, vor pune și de data aceasta în lumină perfecta identitate de păreri dintre cele două țări și posibilitățile pe care România și le-a păstrat întregi, pentru o cât mai largă dezvoltare a relațiilor ei comerciale cu Franța ca și cu orice alte țări.

FILME

In Jo-Man-Fu.

Chemați la o judecătorie rurală, sunt nevoiți să oprească automobilul la o trecere de nivel. Barieră nu există. In schimb, un tren de marfă a atipit pe șine.

— Ce oră este?

— Zece fără un sfert.

— La zece începe judecarea proceselor!

— Și al nostru este primul!

— Câți chilometri mai avem?

— Patruzeci. Suntem pierduți!

— Nu se poate să nu pornească trenul.

— Nu sunt semne. Nu se vede nimeni.

— Să întrebăm pe mecanic.

— Este o idee.

O iau amândoi pe câmp, până la mașină. Ea fumează fără grijă: nimeni n'o plictisește cu pregătirile urmrei din loc.

Desnădăjduiți, ocolesc locomotiva. Și deodată simt sensația naufragiaților la apariția bărcilor de salvare.

— O cârciumă!

— Uite pe mecanic și fochist!

In fața prăvălioarei de scânduri acoperită cu carton, simpaticii cheferiști și o sticlă de bere.

— Ce faceți aici?

— Manevră.

— De ce n'ați oprit dincolo de șosea?

— Ar fi fost prea departe pentru noi.

— Atunci, vă rugăm să binevoiți a trage trenul ceva mai încolo, ca să putem trece cu mașina, căci altfel ne cauzați nenorociri mari.

— Spune așa, nenișorule, ca să înțeleg ce dorești

Mecanicul isbutește să se sue pe locomotivă și călătorii încep să spere că nu vor fi judecați în lipsă.

Don José

După convorbirile dela Veneția

Comunicatul, publicat după convorbirile Contelui Ciano cu d. Markovici, ministrul afacerilor străine al Iugoslaviei, este de o preciziune excepțională pentru un asemenea text oficial.

Dacă nu relatează inseși deciziunile concrete, luate de miniștrii de externe ai celor două State vecine, în schimb el definește obiectul conversațiilor și delimitează cadrul lor; precizează liniile pe care s'au desfășurat discuțiunile și indică sensul hotărârilor luate.

Miniștrii de externe ai Italiei și Iugoslaviei au examinat la Veneția chestiunile de interes comun ale celor două State „vecine și prietene" nu numai în raporturile lor mutuale și directe, ci în cadrul „actualei situații internaționale, ținându-se seama și de recentele evenimente din Albania".

Restul comunicatului arată în mod explicit cât de vast a fost cadrul discuțiunilor, atunci când precizează pe deoparte că s'a hotărât să se lărgească „colaborarea plină de încredere" nu numai între Italia și Iugoslavia, ci și „între Iugoslavia și Germania, atât în domeniul politic, cât și în domeniul economic" și pe de altă parte că s'a constatat că „ultimele manifestații au deschis calea către o înțelegere utilă între guvernele dela Belgrad și Budapesta".

In fine, examinarea problemelor susmenționate a confirmat încă odată cordialitatea raporturilor italo-iugoslave, asigurate prin acordurile dela Belgrad din 25 Martie 1937, „consolidate și întărite", de atunci „în toate domeniile și sub toate aspectele".

Precizările comunicatului din Veneția dovedesc că dela 1937 până azi progrese substanțiale au fost realizate în raporturile dintre Roma și Belgrad. Acordurile din 25 Martie 1937 puneau capăt unei lungi perioade de încordare între cele două țări riverane ale Adriaticei și așezau raporturile dintre ele pe baza statului-quo al frontierelor comune terestre și maritime pentru respectarea cărora cele două State își luau obligații reciproce de neagresiune și se îndatorau în același timp să nu dea asistență unei terțe puteri agresoare, clauză a cărei importanță apare din ce în ce mai îndreptățită, pe măsură ce sporește tensiunea continentală.

Dela data acordului dela Belgrad până astăzi au intervenit în Europa centrală și răsăriteană schimbări teritoriale sau politice considerabile: alipirea Austriei la Germania, desmembrarea Cehoslovaciei și protectoratul Boemiei, acordul dela Salonic, declarațiile recente ale Ducelui privitoare la rolul predominant al Italiei în Adriatica, uniunea personală dintre Albania și Italia, țări care în 1937 păreau să se fi pus de acord asupra menținerii statutului albanez. Faptul că niciunul din aceste evenimente n'au alterat, ci dimpotrivă au consolidat raporturile italo-iugoslave, dovedește trăinicia acordului dela Belgrad și lasă să se întrevadă liniile lui eventuale de desvoltare.

Una din direcțiunile viitoarei evoluții ale politicii iugoslave în Europa Centrală va fi desigur adâncirea colaborării, atât politice, cât și economice între Germania și Iugoslavia, despre care comunicatul venețian face o mențiune atât de precisă. S'a scris în presa internațională cu prilejul întrevederilor dintre contele Ciano și d. Markovici că Iugoslavia ar fi aderat la axa Roma-Berlin. O asemenea concluziune nu pare confirmată nici de textul comunicatului, nici de hotărârile concrete ale politicii iugoslave. Adoptarea politicei axei comportă două manifestațiuni precise, care după precedentele internaționale stabilite până astăzi, sunt retragerea din Societatea Națiunilor și adeziunea la pactul antikomintern.

Insăși presa și cercurile politice competinte germane, în ajunul vizitei la Berlin a d-lui Țințar Markovici, par a înlătura ipoteza unei asemenea îndrumări formale a politicii iugoslave. Aceasta ar rămâne deci pe linia unor raporturi de bună vecinătate și colaborare încrezătoare, politică și economică, cu cele două mari puteri limitrofe, fără a face o alegere între ideologiile, care despart regimurile totalitare de Statele occidentale.

A doua indicație precisă dată de comunicatul din Veneția asupra orientării politicei Belgradului în Europa Centrală și bazinul dunărean este constatarea comună făcută de cei doi miniștri de externe asupra posibilității unei înțelegeri între Iugoslavia și Ungaria. Această constatare nu este nouă. Ea își găsește origina în inseși acordurile dela Belgrad și timp de aproape doi ani realizarea unei destinderi între Ungaria și Statele dunărene a fost urmărită de aproape și sprijinită de diplomația fascistă.

De altfel, la ultima conferință a Micii Înțelegeri, ținută la Bled, s'a fixat, în anumite condițiuni care au fost acceptate la acea epocă și de Ungaria, principiul unei înțelegeri solidare a Statelor dunărene cu Ungaria.

In altă ordine de idei, este interesant de reținut că—într'o situație internațională adânc schimbată — acțiunea diplomatică italo-iugoslavă rămâne pe liniile din trecut, în ce privește „menținerea păcii și ameliorarea condițiilor de stabilitate în sectorul dunărean" cu deosebirea că, în comunicatul dela Veneția, Germania apare asociată la această operă.

I. L.

Limba noastră

— Îmi trebue un dicționar, ca să tălmăcesc ce scriu ziarele

In 1857, Costache Aristia a publicat o traducere din **Viețile bărbaților iluștri.**

Traducerea a mers greu. „Pedică mi-a fost, zice Aristia,... și **dificultatea** la scris, într'o limbă care, pentru că **merge din zi în zi reformându-se,** la unii se crede **prosperândă,** și la alții că **va deveni** cu totul neînțelleassă, Lipsa de un **dicționariu Românesc,** lipsa de o **gramatică... adoptată** de toți, lipsa de ceva scrieri măcar,... făcură așa cum să nu mai știu dacă se cuvenia să merg ceva mainainte, sau să mă las de munca foarte plăcută, singura mea mângâiere".

Piedica de care s'a tot lovit Aristia, în cei patru ani cât a ținut traducerea, n'a fost limba, cum se plânge el. A fost nesocotința care a stăpânit mințile și atunci — cum le stăpânește și astăzi — când fiecare se credea în drept „să reformeze" limba. Din pricina asta traducerea lui Aristia e împănată cu o grămadă de grecisme și de franțuzisme.

Dar el și-a dat seama că a întrebuințat prea multe cuvinte străine. Pentru lămurirea cititorului a pus, la sfârșitul volumului, un „**Vocabulariu pentru zicerile introduse sau reformate în tomul acesta**".

„Vocabulariul" e cam mare. Are douăzeci și patru de pagini, tipărite cu litere mici, având fiecare pagină două coloane. Iată câteva din „zicerile reformate", cu tălmăcirea pe care le-o dă Aristia:

Abile = iscusit, **bună ventură** = bună întâmplare, **catenă** = lanț, **confinii** = hotare, **garnit** = gătit, împodobit, **guera** = resbel, **maculă** = pată, **nurire** = hrănire, hrană, **recontare** = povestire, **reprimandă** = dojeană, **terribile** = grozave, **sutor** = croitor, **filomani** = iubitori de oameni, **ipervole** = afară din cale, peste măsură, **sisitia** = mese comune, **tendă** = cort, **valent** = viteaz, voinic.

Te întrebi: de ce Aristia nu s'a folosit de cuvintele românești **hrană, cort, iscusit, dojeană, pată,** știute de toată lumea, ci s'a muncit, muncă de prisos, să găsească altele străine și neînțelese ca apoi să le tălmăcească în „Vocabulariu"?

Nu e decât un singur răspuns. Cum era să traducă „nobila" limbă a lui Plutarh, în „țărăneasca" noastră?

Au trecut de atunci aproape o sută de ani. Multe s'au schimbat. Dar părerea asta înjositoare pentru limbă dăinuește încă. Scriitorii de azi, mai toți, până și profesorii de română, nu scriu la fel? Nu ar trebui să-și pue, fiecare, la sfârșitul scrierii lui, câte un „vocabulariu" să poți pricepe ce a vrut să spună?

Aristia se lupta cu multe nevoi. Nu avea dicționar, nu avea o gramatică. Se lupta și cu „lipsa de ceva scrieri măcar". Scriitorii de azi n'au nici ei dicționar, nici gramatică. Nu se pot plânge însă de „lipsa de ceva scrieri". Au destule pilde frumoase. Au pe Alecsandri, pe Creangă, pe Odobescu, pe Eminescu, pe Negruzzi, ca să nu-i pomenesc decât pe aceștia.

De traducerea lui Aristia mi-am adus aminte, când am primit zilele acestea o scrisoare dela d. Vasile V. Trocan, un român necăjit că nu mai înțelege limba românească în care se scrie. El îmi cere, cu toată stăruința, să-i arăt un dicționar să poată citi și pricepe ziarele. Iată ce-mi scrie d. Vasile V. Trocan, din comuna Gura Vitioarei, județul Prahova, funcționar la o societate petroliferă:

„Nu vă puteți închipui cu câtă dragoste urmăresc... lupta ce o duceți contra celor ce pocesc scumpa noastră limbă. Sunt oltean din Gorj... îmi iubesc nespus de mult... limba. Dar ca să înțeleg ceva din ziarele și cărțile pe care le citesc, îmi trebue un **dicționar,** în care să găsesc tălmăcite cuvintele radicale (neologismele). Că așa am ajuns: să traducem cu dicționar, ca din altă limbă străină. Ce folos că se dau sfaturi prin ziare și cărți, dacă nu se dau pe înțelesul poporului? Câteva cuvinte străine sunt de ajuns să strice înțelesul unui sfat întreg... Cea mai mare parte din populația țării fiind țărănimea, trebue vorbit și scris curat românește, pe înțelesul ei.

„Sunt născut în anul 1918 și atât în cele patru clase primare, cât și în cele trei elementare de comerț, pe care cu greu le-am putut termina în Craiova, am luat premiul I-iu, dar fiind băiat sărac, cu șease frați și tata a murit în anul 1924, n'am putut să urmez mai departe. Dacă nu înțeleg eu multe din neologismele ce se întrebuințează... că am învățat trei clase secundare, dar care au două, trei clase primare? Aștept cu nerăbdare un nou articol al dvs. în care vă rog foarte mult să-mi arătați ce dicționar ar fi mai bun, ca să-l cumpăr... **și să pricep ce scriu ziarele".**

Această scrisoare arată cu prisosință câtă dreptate aveau acela din vremea lui Aristia cari se temeau că limba, „reformându-se din zi în zi", „va deveni cu totul neînțelleassă". A venit ceasul când românii nu se mai înțeleg între ei: ce vorbesc și ce scriu unii, nu mai pricep alții.

D. Vasile V. Trocan vrea un dicționar ca să traducă în **românește** scrisul ziarelor și al cărților **românești.**

Despre asta în articolul viitor.

T. PISANI

Accident de automobil între Sinaia-Bușteni

Un comerciant grav rănit

Sinaia, 25 Aprilie

Un grav accident de automobil s'a întâmplat noaptea pe șoseaua Sinaia-Bușteni. In timp ce Nicolae Despa, comerciant, mergea spre casă, a fost lovit de automobilul 242 Sf. Gheorghe, și trântit jos cu capul de asfaltul șoselei.

Lovitura a fost atât de puternică, încât nenorocitul s'a ales cu baza craniului fracturată.

In stare gravă a fost transportat și internat în spitalul „Prof. dr. Cantacuzino" din localitate.

D-nii comisari Gh. Vasiliu și Stolan dela poliția locală au întreprins cercetări pentru stabilirea vinovăției.

ȘI DANEMARCA VA CHEMA PE REZERVIȘTI SUB ARME

Copenhaga, 25 (Rador). — *Următorul comunicat oficial a fost dat Marți publicității:*

„Dată fiind actuala situație internațională, guvernul a comunicat Marți după amiază reprezentanților celor patru mari partide din Parlament că, deoarece, actualmente, dela încorporarea claselor de vară, soldații instruiți sunt puțin numerosi, s'a hotărât să fie chemați sub arme soldați instruiți până la completarea numărului normal.

Măsuri similare au fost luate și în marină"

CORTEGIUL DE ONOARE AL AMBASADORULUI FRANCEZ

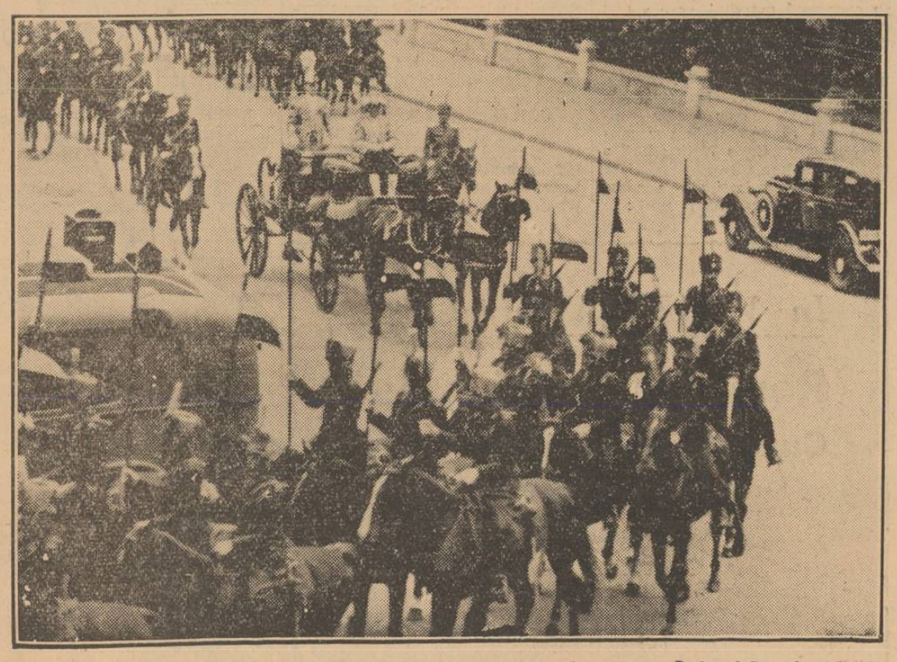

Noul ambasador al Franței, în România, în drum spre Palatul Regal